

SARKA

NEJVĚTŠÍ

TREND ROKU?

ZODPOVĚDNOST

str.
2

Fast fashion pod lupou, aneb co nám značky neříkají?

VERONIKA DUŠKOVÁ: str.
9

Bud' te součástí změny!

str.
6

str.
11 **První školní SWAP**

PLZEŇSKÉ SEKÁČE: str.
7

Kde lovit styl udržitelně?

BAKTERIE, KTERÉ „ŽEROU“

str.
13 **PLASTY: NADĚJE Z JAPONSKA**

Proč jsme se rozhodly psát? Protože móda NESMÍ stát život.

Když jsme se poprvé podívaly na hromady oblečení, které se na nás valí z TikToku a Instagramu, viděly jsme jen barvy, slevy a nekonečné trendy. Pak jsme se ale podívaly blíže. Uviděly jsme igelit, ve kterém se dusí planeta. Uviděly jsme vykořisťování, které se schovává za cedulku „Made in China“. A uviděly jsme mikrotrendy, které mají životnost jepice, ale dopad jaderné bomby.

Rozhodly jsme se zapojit do soutěže o tvorbu časopisu, protože o tomhle se už nedá mlčet!

Nechtěly jsme vytvořit jen další katalog slev. Chtěly jsme vytvořit zrcadlo. Chtěly jsme ukázat, že „levná móda“ je ve skutečnosti ta nejdražší věc na světě – platí za ni příroda, dělníci v Bangladéši i naše vlastní soukromí, které prodáváme algoritmu Sheinu za pár korun slevy.

fast fashion

/ fa:s(t) fajn/

podstatné jméno

levné oblečení vyráběné rychle maloobchodníky masového trhu v reakci na nejnovější trendy.

Tento časopis jsme napsaly pro každého, kdo se chce oblékat skvěle, ale odmítá se podílet na ničení světa. Protože věříme slovům z našeho rozhovoru: „Jednotlivec sám svět nezmění, ale každý z nás může být součástí té změny.“

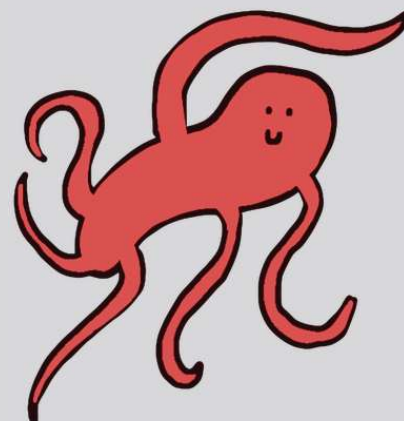
Pojďte do toho s námi. Protože nejvíc trendy věc, kterou letos můžete nosit, je zodpovědnost.

Redakce SAKA

OBSAH:

- 2 Trendy s čistým svědomím
- 3 Cesta trika
- 5 Kdo platí za nízké ceny?
- 6 -100 € aneb kdy je sleva fake?
- 7 Kompas sekáčů v Plzni
- 9 Rozhovor s Veronikou Duškovou
- 11 První swap na gymnáziu v Plasích
- 12 Svět udržitelné módy
- 13 Ideonella SAKAiensis

TRENDY S ČISTÝM SVĚDOMÍM

Vítejte v éře, kde se trendy nemění podle sezón, ale podle tikajícího algoritmu na TikToku. Dnes *Clean Girl*, zítra *Mob Wife* a pozítří? Než rozbalíte balíček z e-shopu, je váš outfit „out“. Žijeme v digitálním kolotoči tzv. **mikrotrendů**, které mají životnost jepice a dopad jaderné bomby. Otázka tedy nezní, co si koupit, ale jak v tomhle tempu neztratit styl – a hlavně planetu.

ZARA ve stínu sheinu

Ačkoliv je Zara vnímána jako "lepší" než Shein, je právě Zara často označována za průkopníka a lídra fast fashion. Dokáže přenést design z přehlídkových mol do obchodů během pouhých dvou týdnů, přičemž ročně vyprodukuje přes 450 milionů kusů oblečení.

Co zkusit omezit?

Zara, H&M, C&A, Mango, Bershka, Reserved, Stradivarius, Pull&Bear, New Yorker, Cropp, House, ONLY, Primark, Tally Weijl, Gap, F&F
A samozřejmě: Shein, Temu, Wish, AliExpress, Allegro, Boohoo

MATERIÁL:	polyester, polyamid, akryl, nylon, elasthan	bio bavlna, len, hedvábí, konopí, vlna, eco vero viskóza, modal, tencel
KVALITA ZPRACOVÁNÍ:	povolené nitě, křivé švy, nekvalitní zipy, tenká látka	kvalitní látka, kvalitně ušité, dobrý střih
PŮVOD:	Výroba často v zemích s minimálními mzdami a pochybnými pracovními podmínkami. Vyvarujete se: <i>Made in China, Made in Bangladesh, Made in Vietnam, Made in Morocco, atd.</i>	Lokální a etická výroba s důrazem na férové zacházení a transparentnost celého dodavatelského řetězce.

Na co se vyplatí našetřit?

Designový minimalismus, luxusní styl:

NEHERA, House of Dagmar, Filippa K, Stella McCartney, Eileen Fisher

Denim a streetwear:

Nudie Jeans, Kings of Indigo, Levi's, Outerknown, Dedicated, Thinking MU, Armedangels, Knowledge Cotton Apparel, Humanoddity, Lotika, Bagind

Outdoor:

Patagonia, Ecoalf, Hessnatur
Obuv: Vasky, Veja, Novesta, Be Lenka, Vagabond, Freitag, Bohempia

Multibrandové platformy:

Etikbutik, Greenbutik, Vinted a sekáče

Stojí to za to?

Držet krok s každým mikrotrendem je finanční i ekologická sebevražda. Cesta k opravdovému stylu vede přes nadčasový design a perfektní střih, který lichotí vaší postavě, ne aktuálnímu hashtagu.

Pro-tip pro váš příští nákup: Vyhněte se velkým hráčům jako Bershka, Reserved nebo Stradivarius. Místo kvantity hledejte kvalitu, hledejte lokální tvůrce nebo kvalitní kousky z druhé ruky.

„Protože nejvíc trendy věc, kterou můžete letos nosit, je zodpovědnost.“

CESTA TRIKA

Život typického bavlněného trička začíná na bavlníkových plantážích . Pěstování bavlníku je velmi náročné a vyžaduje velké množství vody i pesticidů.

Po několika měsících od zasazení rostlina vytvoří tobolky, které po dozrání prasknou a odhalí bílé chomáče vláken. Ty se následně sklízí, a to buď ručně, nebo pomocí strojů.

Nejvýznamnější producenti bavlny na světě

Ze sklizené bavlny se v továrnách mechanicky oddělují vlákna od semen. Vyčištěná vlákna se lisují do velkých balíků, které putují do přádelen. Zde se bavlna rozčesává, rovná a postupně stáčí do tenkých nití. Na konci tohoto procesu vzniká příze – základní surovina pro výrobu textilu.

Dalším krokem je barvení. Do této chvíle má látka svou přirozenou šedobílou barvu, kterou získala z bavlny. V průmyslových lázních se však obarví na požadovaný odstín. Kromě toho se může dále upravovat – například změkčovat, bělit nebo ošetřovat proti srážení.

Tento proces je velmi náročný na spotřebu vody a může zatěžovat životní prostředí, pokud není odpadní voda dostatečně čištěna.

Proces zpracování bavlny

Příze se dále zpracovává na látku, a to buď tkaním, nebo pletením. Tkaním vzniká pevnější a méně pružný materiál, zatímco pletením se vyrábí měkká a pružná látka, která se dále zpracovává nejčastěji právě na trička.

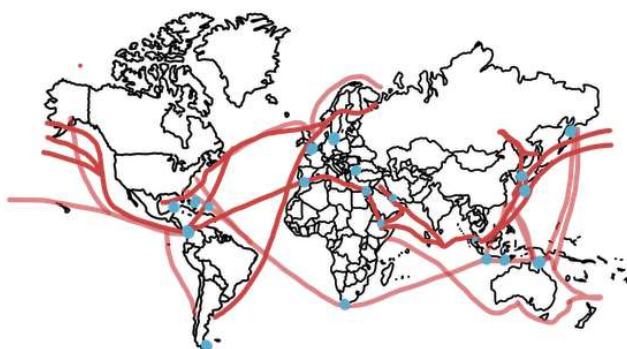
Zabarvení řeky poblíž textilní továrny v Bangladéši

Obarvená látka se poté převáží do šicích dílen. Zde se pomocí strojů vystříhnou jednotlivé části trička, které se následně sešívají dohromady. Nakonec se přidávají detaily, jako jsou štítky nebo ozdobné prvky, a výrobek prochází finální kontrolou.

<https://www.profimedia.cz>

Z dílny do krabic, z krabic do kontejnerů. Tisíce kilometrů na vlnách oceánu, než se tričko dostane do regálu vašeho oblíbeného obchodu. Tady končí průmyslový proces a začíná váš příběh.

Hlavní námořní cesty a jejich úzká místa (v kroužcích)

Příklad směřování bavlněného výrobku mezi oblastmi zpracování

Věděli jste, že...?

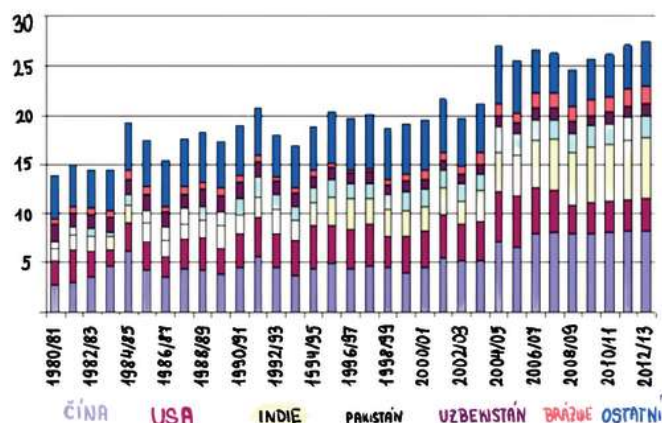
2 700 litrů vody: Přesně tolik padne na výrobu jednoho jediného bavlněného trička. To je množství, které by dospělému člověku stačilo k pití na 2,5 roku.

20 % znečištění: Textilní průmysl (zejména barvení a úpravy látek) je zodpovědný za pětinu celosvětového znečištění průmyslových vod.

1 % se recykluje: Pouze 1 % použitého oblečení se recykluje na nové oblečení.

Životnost trička závisí na jeho kvalitě i způsobu používání, a proto máme jeho osud do určité míry ve svých rukou. Praní, sušení a běžné nošení ho postupně opotřebují, správnou péčí však můžeme jeho životnost výrazně prodloužit. Méně časté praní, sušení na vzduchu místo v sušičce nebo oprava drobných poškození pomáhají šetřit nejen peníze, ale i životní prostředí.

Produkce bavlny na světě

Když už tričko nechceme nosit, nemusí nutně skončit v koši.

Můžeme ho darovat, prodat nebo vyměnit například na swapu. Přesto však velké množství oblečení stále končí ve spalovnách nebo na skládkách, kde se rozkládá velmi dlouho a zatěžuje životní prostředí.

KDO PLATÍ ZA NÍZKÉ CENY?

Sweatshopy jsou výrobní haly, kde zaměstnanci, dospělí i děti, pracují 16 hodin denně, 7 dní v týdnu za extrémně nízké mzdy. Každodenně se v těchto dílnách potýkají s nebezpečnými a nehygienickými podmínkami a nátlakem výrobních norem. Přehlnuté prostory, špatné větrání nebo chybějící ochranné pomůcky nejsou výjimkou.

V Bangladéši je odhadována minimální mzda na 75 dolarů (cca 1 500 Kč) na měsíc, přičemž mzda zajišťující životytí se pohybuje okolo 480 dolarů (cca 10 100 Kč).

Tragickým symbolem těchto podmínek se stal v roce 2013 kolaps budovy Rana Plaza v Bangladéši, při kterém zemřelo více než 1 100 lidí a dalších 2 500 pracovníků bylo zraněno.

Příčinou zřícení budovy byla kombinace špatné konstrukce, nelegální přístavby a vibrace těžkých přístrojů, na které budova nebyla navržena. Ztrátu lidských životů ale zapříčinila hlavně nedbalost majitelů, kteří donutili zaměstnance, aby ráno do práce přišli, i přestože byla budova předchozí den prohlášena za nebezpečnou.

Problémy spojené s vykořisťováním pracovníků se nevyskytují jenom v Asii, ale překvapivě třeba i v samém srdci Anglie.

Ve městě Leicester bylo mezi lety 2019 – 2024 nelegálně podplaceno více než 1 200 zaměstnanců textilního průmyslu. Mezi ně patřily například pracovníce z Indie, které neuměly mluvit anglicky a měly problém najít si zaměstnání. Zároveň bylo odhaleno, že žádný ze zaměstnanců odpovědných za nedoplatky nebyl odsouzen za trestný čin.

<https://earth.org/sweatshops/>

Otázka je až překvapivě jednoduchá:

**Je tohle cena, kterou jsme jako společnost ochotni
za levné oblečení zaplatit?**

-100 € ANEB KDY JE SLEVA FAKE?

Miliony balíčků denně, nekonečný výběr a ceny popírající ekonomickou logiku. Čínský gigant Shein sice ovládl trh, ale jeho obchodní praktiky jsou přinejmenším pochybné.

It's not you, it's Shein

Shein často uplatňuje praktiku „falešných slev“, kdy uvádí původní ceny, které jsou buď uměle navýšené, nebo zcela fiktivní, aby vypadaly výhodněji.

Jak fungují falešné ceny?

Falešné ceny jsou marketingový trik, jak donutit zákazníka utratit co nejvíce peněz, ve většině případů si toho ani nevšimnete, a nebo to neberete jako závažnou věc, protože se nezmění o tolik.

Funguje to na principu, že se u produktu ukazuje cena, která je odhadovaná. Ve smyslu: jaká by byla tvoje sleva, kdyby se všechny kupony vztahovaly jen na tu jednu položku.

A nebo váš košík ukazuje cenu, která ale také není finální, často když kliknete na zaplatit, cena vaší objednávky se zvětší, což už mnoho lidí také nezkoumá, a máte recept na katastrofu.

Obojí je nelegální, a ačkoli je shein čínská značka, dokud podniká v EU, musí se řídit zákony EU.

**§ 12a zákona o ochraně spotřebitele
(č. 374/2022 Sb.)**

Shein musí jako původní cenu uvádět minimum za posledních 30 dní.

FOMO is here...

Využívání odpočtu času, hlášení typu „poslední 3 kusy“, upozornění na rychle mizící zásoby.

Tyto prvky ve vás mají vyvolat strach z promeškání, čímž se snaží omezit racionální rozhodování.

HELP PLS?!?!

Obtížné dohledání kontaktů na zákaznickou podporu, omezené možnosti komunikace s obchodem, právě i to může být problematické z hlediska evropských pravidel ochrany spotřebitele.

Komu tím prospějete? Druhé straně?

Společnost čelí obviněním, že její zásady ochrany soukromí jsou zavádějící. Podle žaloby v Texasu (2026) Shein neinformuje spotřebitele o tom, že jejich data mohou být přístupná čínské vládě v souladu s čínskými zákony o kybernetické ochraně.

EKO NA OKO

#SHEINTHEKNOW #EVOLUSHEIN # Sociální odpovědnost

Těmito environmentálními tvrzeními se Shein snaží přesvědčit zákazníka o tom, že produkty jsou ekologicky nadřazené a recyklovatelné.

Často používají termíny jako green fibre (zelená vlákna) a cirkulární design, ale podle úřadu AGCM vyvolávají pouze falešný dojem ohledně recyklovatelnosti, cirkularity či celkového dopadu.

ZÁVĚR:

„Levný nákup, drahá daň. Riskování s osobními údaji a porušování práv spotřebitelů se Sheinu brzy vymstí. Evropské úřady už utahují smyčku a první velké tresty jsou na spadnutí.“

KOMPAS SEKÁČŮ V PLZNI

Kompas sekáčů vás provede světem módy, skvělých cen a originality. Na těchto stránkách vám poskytneme vybrané tipy na secondhandy, které mají nejosobitější styl a nejlepší výběr. Kompas sekáčů je vaším spolehlivým průvodcem k udržitelnosti.

Pro další tipy naskenujte:

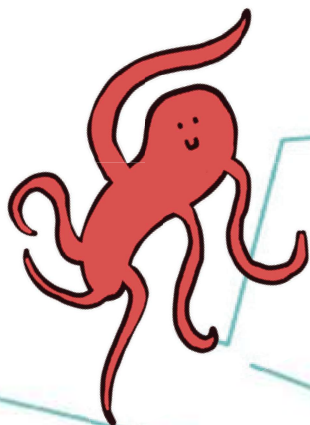
Textile House Secondhand

Smetanovy sady
2/13, 301 00 Plzeň 3
velký výběr
široké spektrum
barev a střihů

BOULE Secondhand

Koperníkova 1222/42,
301 00 Plzeň 3
široká nabídka šatů
jedinečná výrazná
výzdoba
krásné prostorné
kabinky

Sekec Mazec

Sedláčkova 210/14,
301 00 Plzeň 3

- # české i zahraniční značky
- # moderní interiér
- # milá obsluha

SecondHelp

Rooseveltova 7/3,
301 00 Plzeň 3

- # perfektní organizace
- # tříděno dle velikosti a dle kategorie
- # originální kousky

London Fashion Outlet

Prešovská 169/3,
301 00 Plzeň 3

- # skvělé ceny
- # značkové věci
- # časté slevy
- # obrovský výběr

Second Hand Front

Americká 490/35,
301 00 Plzeň 3

- # moderní interiér
- # užší výběr
- # milá obsluha

VERONIKA DUŠKOVÁ:

„JEDNOTLIVEC SÂM SVĚT NEZMĚNÍ, ALE MŮŽE BÝT SOUČÁSTÍ ZMĚNY.“

Udržitelná móda a upcycling se v posledních letech získávají stále větší pozornost. Jednou z influencerek, která tato témata na české scéně aktivně propaguje, je Veronika Dušková, známá z instagramového profilu VEDU Clothing, který sleduje téměř 60 tisíc lidí. Součástí její tvorby je také šití. Své zkušenosti se šitím sdílí nejen na sociálních sítích, ale také v rámci online kurzů šití pro začátečníky. Veronika byla velmi ochotná a odpověděla nám na několik otázek o svých zkušenostech a pohledu na aktuální témata.

Co byl Váš záměr, když jste začala se sociálními sítěmi? A je dnes stejný?

Když jsem začínala se sociálními sítěmi, chtěla jsem hlavně sdílet svou cestu k šití a tvorbě vlastního oblečení. Původně jsem chtěla ukazovat slow fashion kousky, které jsem vytvářela z upcyklovaných materiálů. Postupně se ale můj obsah rozšířil i o vzdělávání, začala jsem víc vysvětlovat souvislosti kolem oděvního průmyslu, fast fashion a udržitelnosti.

Dnes je můj cíl podobný, jen širší: nejen inspirovat lidi k šití nebo kreativní módě, ale také přibližovat témata udržitelnosti srozumitelně a bez moralizování.

Myslíte si, že má influencer morální odpovědnost ohledně propagace fast fashion?

Podle mě, určitě ano. Influenceři mají velký vliv na názory a chování lidí, a právě proto by měli přemýšlet nad tím, co propagují. Neznamena to, že musí být perfektní, ale myslím si, že je fér uvědomovat si dopady svých doporučení. Obzvlášť pokud mají na výběr, což většinou mají.

Fast fashion by tu měla být hlavně pro lidi, co jinou možnost nemají. A je jedna věc doporučit něco z fast fashion značky, a druhá propagovat nadspotřebu.

Co si myslíte o názoru: „Nakupuji na Shein, protože je to pro mě levnější a přístupnější.“

Rozumím tomu, že pro někoho může být cena hlavní faktor. Nikdy bych nechtěla vinit někoho, kdo si finančně nemůže dovolit jiné možnosti. Zároveň si ale myslím, že je dobré přemýšlet nejen o ceně na visače, ale o ceně za jedno nošení. Často zjistíme, že levné oblečení, které vydrží jen pár použití, vlastně tak výhodné není.

A chápu, že ne každý má peníze, čas na hledání po sekáčích nebo velikost na udržitelnější volby, ale každý z nás má možnost změnit svůj přístup k nakupování a nekupovat si věci, co reálně nepotřebuje, neunosí, kupuje z nudy atd. Jedna věc je, odkud nakupujeme, a druhá je přístup, se kterým nakupujeme.

Má jednatlivec reálnou moc fast fashion systém změnit?

„Jednatlivec sám
svět nezmění,
ale může být
součástí změny.“

Naše rozhodnutí ukazují poptávku a mohou ovlivňovat trh i politiku. Navíc inspirujeme lidi kolem sebe. Někdo může měnit svět tím, že šíří informace, někdo tím, že podporuje udržitelnější značky nebo opravuje oblečení, někdo zas pořádá swap nebo založí výměník.

Zelené štítky a udržitelnější kolekce v obchodech jasně ukazují, že značky poptávku po udržitelné módě slyší. A stejně tak ji slyší i třeba EU, která v posledních letech vydala řadu legislativ proti greenwashingu, pálení oblečení atd.

Co dělat s fast fashion kousky, které už máme doma?

Nejlepší je je dál používat. Největší dopad na životní prostředí má výroba nového oblečení, takže pokud už něco máme, je dobré to co nejdéle nosit. Když už to nosit nechceme, můžeme to prodat, darovat nebo přešít. Recyklace textilu je totiž zatím velmi omezená, recykluje se jen asi jedno procento textilního odpadu.

Co Vám přineslo šití a co Vás inspirovalo k založení vlastnímu kurzu?

Šití mi přineslo obrovskou svobodu. Můžu si vytvořit oblečení přesně podle svých představ a nemusím spoléhat jen na to, co je v obchodech. Zároveň je to kreativní proces, který mě uklidňuje. A navíc jde přitom využít nepotřebný textil, kterého tu máme tolik, že jedna skládka (na poušti Atacama) jde vidět i ze satelitu.

Přestože šití miluju, moje šicí začátky byly náročné. Je zázrak, že jsem to nevzdala. No a já chtěla šicí začátky lidem co nejvíc zpříjemnit a urychlit. Sama jsem se učila z video návodů a vím, co přesně mi tam chybělo. Taky vím, jaké chyby při šití lidé nejspíš udělají, co jim nebude jasné a u čeho si budou říkat proč... A tak jsem vytvořila můj kurz šití, vysvětlila jsem to přesně tak, jak bych si přála, aby mi to tehdy někdo vysvětlil. A taky proto, že mi psalo hodně lidí, že by se chtěli naučit šít, ale nevědí, kde začít, a já neměla radu na pár vět nebo krátké video, chtělo to velký kurz.

Jaké máte plány do budoucnosti?

Do budoucna bych chtěla dál rozvíjet své online kurzy šití a vytvořit vlastní stříhy. Zároveň bych ráda otevřela ateliér, kde by mohly probíhat opravovací dny nebo malé šicí workshopy. A určitě chci pokračovat ve vzdělávacím obsahu o udržitelnosti a environmentálních tématech.

Původ: Brno

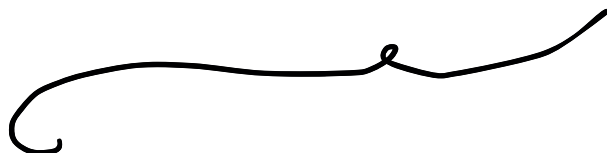
Vystudovaný obor: VOŠ oděvního designu
a textilní tvorby v Brně

Věk: 22 let

Koníčky: šití, móda, vegetariánské vaření,
upcycling

Instagram: @vedu_clothing

Elena Herianová

DEJME OBLEČENÍ DRUHOU ŠANCI: PRVNÍ SWAP NA GYMNÁZIUM V PLASÍCH

Březnový swap na gymnáziu v Plasích ukázal, že „nové“ oblečení vás nemusí stát ani korunu. Stačilo probrat vlastní skříň a přinést pár věcí, které už jen zabíraly místo.

Týden před samotným vypuknutím se u sborovny objevily krabice. Pravidla byla jednoduchá: přines maximálně pět kousků, které už nenosíš, ale jsou stále v top stavu. „První týden byl hlavně o sběru. Studenti nosili všechno možné, od triček až po kabáty,“ popisují organizátorky ze septimy.

Když se v pondělí ráno otevřely dveře školy, na chodbě už čekal doslova textilní švédský stůl. Studenti procházeli štosy oblečení a vybírali si, co jim padne do oka. Hlavní benefit? Žádné limity, žádné placení, prostě radost z cirkulární módy.

Atmosféru dotvořily papírové dekorace a velké zrcadlo zapůjčené ze sborovny, o jehož přesun a montáž se postaral pan školník. Studenti si tak mohli své úlovky hned prohlédnout v improvizované zkušebně.

„Za mě je skvělé, že se právě i škola zapojila do těchto udržitelných akcí,“ komentuje dění jedna ze studentek gymnázia. Jedinou drobnou výtkou byl nedostatek větších čísel, většina se ale už teď těší na další ročník.

Ani věci, které zůstaly, nepřišly nazmar. Zbývající krabice byly převezeny do Plzně a předány charitativní organizaci ADRA.

Celá akce by se neobešla bez týmu studentek ze septimy, podpory učitelského sboru v čele s paní učitelkou Smetanovou a ochoty pana školníka. Školní swap tak potvrdil, že podobné akce mají mezi studenty své místo a smysl.

„Dejme oblečení
druhou šanci“

SVĚT UDRŽITELNÉ MÓDY

Slow Femme

@slowfemme

Karolína Břínková

Veronika Ohrádková

Slow Femme je český online magazín založený právě Karolínou Břínkovou a Veronikou Ohrádkovou s cílem vzdělávat a inspirovat lidi k tomu, aby přemýšleli o dopadu módního průmyslu na lidstvo a planetu. Hlavním účelem je ukázat, že udržitelná móda je dostupná a zároveň kvalitní.

Cukrfree podcast ep. 70 Slow Femme
Podcast 2050 ep. 24: Může být móda udržitelná?

Rozárie Haškovec

@shluk.bunek

Inspirace pro všechny, kteří chtějí vystoupit z kolotoče fast fashion. Rozárie ukazuje, že udržitelný šatník je víc „cool“ a originálnější než kopie z řetězců. Její profil je vizuální manuál, jak nosit módu s rozumem a stylem.

based: Děti v továrnách SHEIN, ZARA, H&M?
- 9 min

Good on you

 Good on you

@goodonyou_app

Anglický magazín, který se zaměřuje na hodnocení moderních značek z hlediska pracovních podmínek a jejich dopadu na životní prostředí. Součástí projektu je také mobilní aplikace *Good On You*, která uživatelům pomáhá rozpoznat, právě které značky jsou skutečně udržitelné.

Fashion Session

Natália Pažická

@nataliapazicka

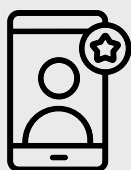

Zuzana Dutková

Podcast, který se zaměřuje na odhalení dopadů módního průmyslu, založily právě Natália Pažická a Zuzana Dutková. V jednotlivých epizodách se věnují konkrétním tématům, jako je etika výroby kůže, digitální móda, marketingové přešlapy značek nebo udržitelnost materiálů.

What the fact?: Co je to fast fashion?
- 5 min

influenceri

@vedu_clothing

#udržitelna móda #šít je cool #upcyklace
více o Veronice Duškové na str. 9

@sekacujeme

#secondhandů #inspirace #slowfashion

@libuska.kobrynova

#udržitelny šatník #eco kosmetika

@kamilavodochodska

#upcycle workshop #udržitelny styling

Lucie Pousková

dokumenty v angličtině

The True Cost

- 92 minut

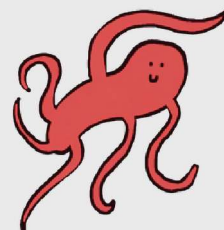
Udita

- 75 minut

Unravel

- 13 minut

SAKA 12

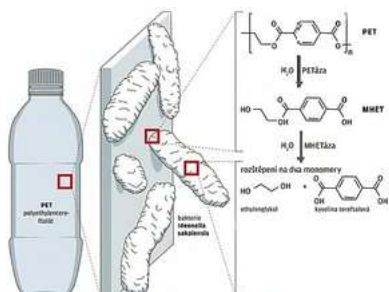
IDEONELLA SAKAIENSIS

Ona je žere! Revoluční objev z Japonska:
Bakterie, která rozkládá plasty

Ročně vyrobíme více než 300 milionů tun plastů. Jsou všude kolem nás – od nápojových lahví až po syntetická vlákna v našem oblečení. Právě jejich největší přednost, tedy extrémní odolnost, se stává noční můrou v okamžiku, kdy se z nich stane odpad. Tým vědců z Japonska však objevil nečekané řešení v boji proti plastovému znečištění: bakterii jménem *Ideonella sakaiensis*.

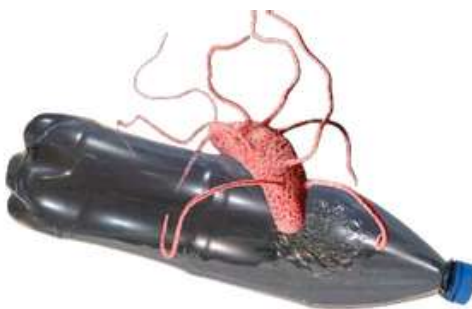
Uhlík jako láková potrava

Plasty jsou z hlediska svého složení polymery, dlouhé tenké molekuly opakujících se „součástek“, monomerů. Protože většina těchto jednotek obsahuje uhlík, teoreticky by mohly sloužit jako bohatý zdroj potravy pro mikroorganismy. Uhlík je přece pořád jen uhlík. V přírodě se však plasty rozkládají stovky let, protože bakterie si s jejich pevnou strukturou neumějí poradit.

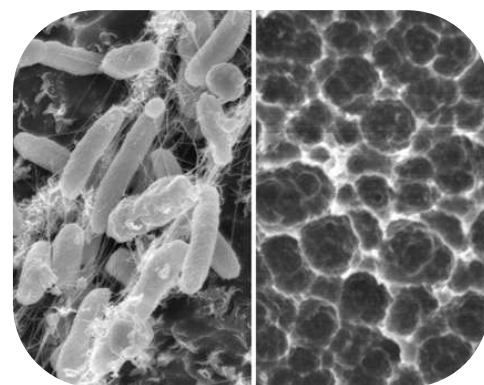
Ideonella sakaiensis

Tato unikátní bakterie si vyvinula schopnost, kterou ostatní organismy postrádají: dokáže doslova žít z polyethylentereftalátu (PET). Pomocí dvou speciálních enzymů dokáže plastové řetězce rozštípat na menší části, které následně využívá jako svůj hlavní zdroj energie a stavební prvek pro svůj růst.

Co to znamená pro budoucnost?

Objev *Ideonella sakaiensis* vyvolal ve vědeckém světě senzaci. Moderní studie se nyní soustředí na to, jak tyto přírodní enzymy ještě vylepšit (například pomocí genetického inženýrství), aby rozklad plastů probíhal rychleji a efektivněji.

Zlom nastal v roce 2016, kdy tým Shosukeho Yoshidy z Kjótské univerzity a Technologického institutu v Kjótu zveřejnil výsledky svého pětiletého pátrání. Vědci prozkoumali 250 vzorků z okolí recyklačních závodů, až narazili na „zlatý důl“ – kmen označený jako 201-F6.

Ačkoliv nás od masového nasazení bakterií v průmyslu dělí ještě kus cesty, tento drobný mikroorganismus nám dává naději, že se jednou naučíme plastový odpad likvidovat stejně přirozeně, jako příroda rozkládá listí v lese.

RUBRIKA PRO VOLNOU CHVILKU

SUDOKU

1

5	8		1	2	4	3	9	
6		9	5		7	1	2	4
	2	4	3	9	6			5
9			7	5		4	1	
7	5	8	4		2			9
4		2	6				8	7
	9		8	7		2		1
8	7	5	2	4			6	3
2	4	1	9	6				

Lehké ↗

2

				7				
6	5	2	3	4		8		
				3				7
	3	9						
	8	1						
						7		
		7						
3	9							

Těžké ↗

Řešení:

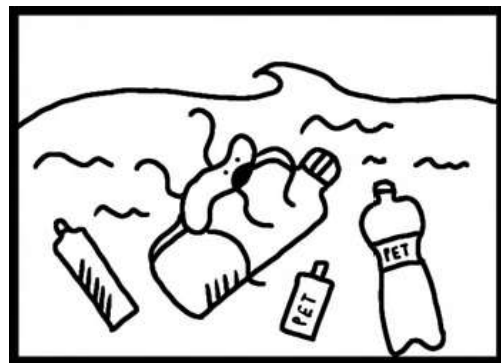
1

5	8	7	1	2	4	3	9	6
6	3	9	5	8	7	1	2	4
1	2	4	3	9	6	8	7	5
9	6	3	7	5	8	4	1	2
7	5	8	4	1	2	6	3	9
4	1	2	6	3	9	5	8	7
3	9	6	8	7	5	2	4	1
8	7	5	2	4	1	9	6	3
2	4	1	9	6	3	7	5	8

2

1	7	8	5	6	2	4	9	3
9	4	3	8	7	1	5	6	2
6	5	2	3	4	9	8	7	1
5	2	6	9	3	4	1	8	7
4	3	9	1	8	7	2	5	6
7	8	1	2	5	6	3	4	9
2	6	5	4	9	3	7	1	8
8	1	7	6	2	5	9	3	4
3	9	4	7	1	8	6	2	5

OMALOVÁNKY

Jaký typ fashion konzumenta jsi?

1. Jdeš kolem výlohy a vidíš tričko v akci za 120 Kč. Co uděláš?

- A) Okamžitě ho беру, i kdybych ho měl/a vzít jen jednou na sebe.
- B) Kouknu na složení. Když je to bavlna a hodí se mi, jdu do toho.
- C) Jdu dál. Triček mám dost a tohle nejspíš vyrobily děti v Bangladéši.
- D) Kupuju oblečení jen v sekáčích nebo na Vinted, tohle mě neláká.

2. Jak často si kupuješ něco nového na sebe?

- A) Minimálně jednou týdně, musím sledovat trendy na TikToku.
- B) Tak jednou za měsíc, když potřebuju osvěžit šatník.
- C) Málokdy. Kupuju věci, až když se ty staré rozpadnou.
- D) Skoro vůbec, raději si věci vyměňuju s kámoši na swapu.

3. Co uděláš s oblečením, které už nenosíš nebo má malou díрку?

- A) Vyhodím ho do popelnice, nemá cenu se s tím párat.
- B) Dám ho do kontejneru na textil.
- C) Zkusím ho opravit nebo přešít na něco jiného (upcycling).
- D) Prodám ho dál, daruju charitě nebo ho rozstřím na hadry na úklid.

4. Co je pro tebe nejdůležitější při nákupu?

- A) Nízká cena a aby to teď „letělo“.
- B) Vzhled a to, jak mi to sluší.
- C) Kvalita materiálu a certifikáty (např. GOTS, Fair Trade).
- D) Příběh věci – raději podpořím lokálního návrháře nebo koupím vintage kousek.

Výsledky:

Nejvíce A: Občť Fast Fashion

Jsi snem velkých řetězců jako Shein nebo Zara. Nakupuješ impulzivně a tvůj šatník prská ve švech věcmi, které vlastně nepotřebuješ. Zkus se příště zamyslet, jestli tu věc využiješ aspoň 30x.

Nejvíce B: Průměrný hledač slev

Móda tě baví, ale ekologii řešíš spíš jen okrajově. Máš rád/a hezké věci, ale občas neodoláš výhodné nabídce, i když kvalita pokulhává. Zkus se víc zaměřit na nadčasové kousky.

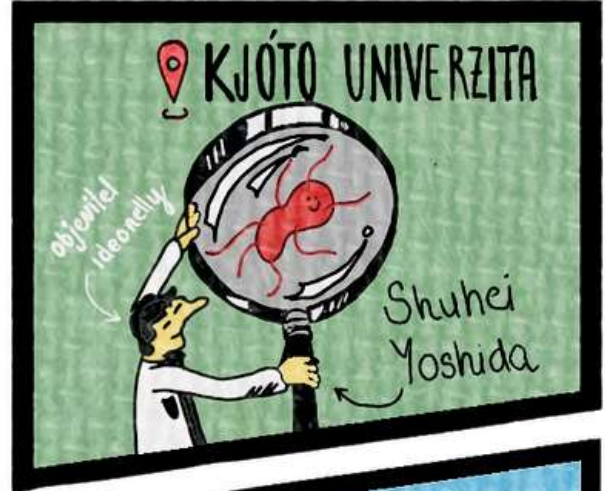
Nejvíce C: Uvědomělý minimalista

Máš přehled o tom, co textilní průmysl dělá s planetou. Raději si připlatíš za kvalitu, která vydrží roky, než abys podporoval/a vykořisťování. Tvůj šatník je sice menší, ale o to hodnotnější.

Nejvíce D: Second-hand Master

Fast fashion se ti hnusí. Jsi mistr v hledání pokladů v sekáčích a miluješ udržitelnost. Ukazuješ ostatním, že vypadat skvěle neznamená ničit planetu.

Mňam, to je ale PETka!

SAKA

POCTIVÁ RUČNÍ PRÁCE ♡

Šéfredaktorka a editorka: Lucie Pousková

Grafička, ilustrátorka a modelka: Denisa Čechová

Fotografka: Elena Herianová

Redakce: Elena Herianová, Denisa Čechová, Lucie Pousková

Koordinátorka: Mgr. Monika Smetanová

Gymnázium Plasy: Stará Cesta 363, 331 01 Plasy